

Postfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i postlagen. Lagändringarna innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få utfärda föreskrifter om på vilket sätt den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser ska fullgöras, och att den som tillhandahåller en posttjänst ska lämna vissa uppgifter om sin ekonomi och verksamhet till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår yrkanden i motioner som rör olika postrelaterade frågor, bl.a. tillgången till postservice i hela landet, villkoren för övernattnbefordran och differentierade porton. Motionsyrkandena avstyrks med hänvisning i huvudsak till de ovannämnda ändringarna i postlagen och pågående arbete inom ansvarig myndighet och hos berörda aktörer.

I betänkandet finns 14 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen.

Fyra yrkanden i följdmotioner.

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	7
Ändring i postlagen	7
Postservice i hela landet	14
Posthantering och sekretess	22
Postförordningens villkor för övernattbefordran	25
Fastighetsboxar.....	27
Differentierade porton	28
Tillgång till postnummersystemet	29
Konkurrenssituationen på paketmarknaden.....	30
Terminalavgifter	33
Reservationer	36
1. Ändring i postlagen, punkt 1 (V)	36
2. Ändring i postlagen, punkt 1 (KD)	37
3. Postservice i hela landet, punkt 2 (SD).....	38
4. Postservice i hela landet, punkt 2 (C, L).....	39
5. Postservice i hela landet, punkt 2 (V)	39
6. Postservice i hela landet, punkt 2 (KD)	40
7. Posthantering och sekretess, punkt 3 (M).....	41
8. Postförordningens villkor för övernattbefordran, punkt 4 (C)	42
9. Postförordningens villkor för övernattbefordran, punkt 4 (L)	43
10. Fastighetsboxar, punkt 5 (V)	43
11. Differentierade porton, punkt 6 (L)	44
12. Tillgång till postnummersystemet, punkt 7 (C)	44
13. Konkurrenssituationen på paketmarknaden, punkt 8 (C).....	45
14. Terminalavgifter, punkt 9 (SD)	46
Särskilt yttrande.....	48
Ändring i postlagen, punkt 1 (M, C, L, KD)	48
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	49
Propositionen	49
Följdmotionerna	49
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	49
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	53

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ändring i postlagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:41 och avslår motionerna

2017/18:876 av Isak From m.fl. (S),

2017/18:3202 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10,

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 60 och

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (KD)

2. Postservice i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.1,

2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 59,

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 13,

2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD) och

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C, L)

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (KD)

3. Posthantering och sekretess

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2887 av Boriana Åberg (M),

2017/18:3088 av Cecilia Magnusson (M) och

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 31.

Reservation 7 (M)

4. Postförordningens villkor för övernattbefordran

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 27 i denna del och

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 28.

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (L)

5. Fastighetsboxar

Riksdagen avslår motion

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 2.

*Reservation 10 (V)***6. Differentierade porton**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 27 i denna del.

*Reservation 11 (L)***7. Tillgång till postnummersystemet**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 30.

*Reservation 12 (C)***8. Konkurrenssituationen på paketmarknaden**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 34.

*Reservation 13 (C)***9. Terminalavgifter**

Riksdagen avslår motion

2017/18:932 av Johan Nissinen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 14 (SD)

Stockholm den 14 december 2017

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Tony Wiklander (SD), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Nina Lundström (L), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Teres Lindberg (S) och Erik Ottoson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen, två följdmotioner samt ett tjugotal motionsyrkanden om postfrågor från allmänna motionstiden 2017. En förteckning över de förslag som behandlas redovisas i bilaga 1, och regeringens lagförslag återfinns i bilaga 2.

I september 2016 överlämnade Postlagsutredningen till regeringen slutbetänkandet Till sista utposten – En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54). Utredningen föreslår vissa ändringar i postlagen (2010:1045) för att anpassa den till en postmarknad i förändring. Efter beredning av utredningens förslag beslutade regeringen den 12 oktober 2017 att överlämna ett lagförslag till Lagrådet. Regeringen har beaktat Lagrådets synpunkter, och den 9 november 2017 fattade regeringen beslut om propositionen.

Vid utskottssammanträdet den 8 juni 2017 lämnade företrädare för Post- och telestyrelsen (PTS) information med anledning av de kvalitetsbrister som uppmärksammats på den svenska postmarknaden. Postnords vd Håkan Ericsson m.fl. samt Bring Citymails vd Patrik Östberg m.fl. redogjorde i sin tur i samband med utskottssammanträdet den 15 juni 2017 för de störningar som förekommit i verksamheten och de åtgärder som vidtagits för att lösa kvalitetsproblemen. Vid utskottets sammanträde den 30 november 2017 redogjorde statsrådet Peter Eriksson närmare för de föreslagna ändringar i postlagen som regeringens proposition innebär.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen ett antal ändringar i postlagen (2010:1045). Regeringen framhåller att den ökade digitaliseringen av samhället har inneburit ändrade kommunikationsmönster och att förändringen har påverkat postmarknaden genom inte minst kontinuerligt minskande brevvolymer. Enligt regeringens bedömning behöver åtgärder vidtas för att se till att det även i fortsättningen kommer att finnas en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet i hela landet.

I proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen föreslås därför att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få utfärda föreskrifter om på vilket sätt den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser ska fullgöras. Vidare föreslås att den som tillhandahåller en posttjänst ska lämna vissa uppgifter om sin ekonomi och verksamhet till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det handlar om uppgifter som är nödvändiga för att följa upp utvecklingen på

postområdet och för att säkerställa att posttjänsterna svarar mot samhällets behov samt att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Utskottets överväganden

Ändring i postlagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045). Riksdagen avslår samtidigt motionsförslag om olika önskemål om förtydliganden i postlagen. Utskottet anser att syftet med dessa tillgodoses genom lagförslaget.

Jämför reservation 1 (V) och 2 (KD) samt det särskilda yttrandet (M, C, L, KD).

Bakgrund

Den svenska brevmarknaden har varit öppen för konkurrens sedan 1993, när det dåvarande Postverkets ensamrätt att befordra brev avskaffades. För närvarande har ca 30 företag tillstånd att bedriva postverksamhet. Postnord har en särställning på brevmarknaden med en marknadsandel som uppgår till 80,7 procent av de utdelade breven och 88,2 procent av omsättningen.

Den 14 augusti 2015 tillsatte regeringen en utredning, Postlagsutredningen (N 2015:06), med uppgift att göra en översyn av postlagstiftningen för att bedöma om den motsvarar rådande och framtida behov i ett digitaliserat samhälle och utifrån detta föreslå förändringar (dir. 2015:87). Den 8 april 2016 överlämnade utredningen sitt delbetänkande Som ett brev på posten – Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:27). I september 2016 överlämnades slutbetänkandet Till sista utposten – En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54) till regeringen. Postlagsutredningens betänkanden har remitterats, och beredningen av dem är avslutad.

Postlagen (2010:1045) innehåller bestämmelser om postverksamhet, och enligt lagen ska det finnas en samhällsomfattande posttjänst, dvs. en posttjänst som finns i hela landet, som är av god kvalitet och som innebär att alla användare kan ta emot postförsändelser och till rimliga priser kan lämna sådana försändelser för befordran. Med postförsändelser avses adresserade försändelser som väger högst 20 kilo och som överlämnas i den slutliga form i vilken de ska transporteras av en tillhandahållare av posttjänster. Detta innebär att den samhällsomfattande posttjänsten avser både brev och paket.

Enligt 2 kap. 1 § krävs det tillstånd för att bedriva postverksamhet. Med postverksamhet avses regelbunden insamling, sortering, transport och utdelning av brev mot betalning. Termen brev omfattar adresserade försändelser som är inneslutna i kuvert eller annat omslag och som väger högst 2 kilo samt vykort, brevkort och liknande försändelser. Detta innebär att tillståndskravet inte omfattar befordran av paket.

Den svenska paketmarknaden har alltid varit i princip oreglerad. I och med att Postnord har utsetts att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten är företaget för närvarande det enda på paketmarknaden som omfattas av PTS tillsyn enligt postlagen. Detta gäller dock endast postförsändelser som väger högst 20 kilo.

Propositionen

Utdelning av postförsändelser

Regeringen framhåller i propositionen att den pågående digitaliseringen av samhället påverkar förutsättningarna för att bedriva postverksamhet i Sverige. Detta gäller inte minst utdelningsverksamheten i gles- och landsbygd där förändringar kan innebära utmaningar för att upprätthålla postservicen samtidigt som pålitliga brev- och pakettleveranser har stor betydelse för människors möjligheter att bo, leva och verka i dessa områden. Regeringen påpekar att även marginella försämringar av postservicen riskerar att försämra förutsättningarna att bedriva näringsverksamhet i gles- och landsbygd.

Enligt regeringen måste det långsiktigt kunna säkerställas att skyldigheten att dela ut postförsändelser inom den samhällsomfattande posttjänsten fullgörs på ett sätt som gör att det kommer att fortsätta att finnas en posttjänst i hela landet som är av god kvalitet, kostnadseffektiv och i så stor utsträckning som möjligt motsvarar hushållens och företagens behov. I ett läge med ökande konkurrenstryck och krav på verksamhetseffektivisering är det en fördel om den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser kan klargöras på ett tydligt sätt. Det gäller inte bara för den som tillhandahåller tjänsten utan även för postmottagare i allmänhet. Enligt regeringens bedömning går det att med föreskrifter skapa en mer långsiktig reglering som ger stabilitet över tid när det gäller både kraven på den som tillhandahåller tjänsten och kraven på vilken postservice som kollektivet av postmottagare har rätt att förvänta sig. Sådana föreskrifter gör det således möjligt att förtydliga den samhällsomfattande posttjänstens gränser och vilken lägsta godtagbara servicenivå som ska upprätthållas. Det innebär också enligt regeringen ett tydligare mandat för tillsynsmyndigheten att övervaka på vilket sätt utdelning sker. Vidare öppnar det för att kunna reglera mer grundläggande frågor i föreskrifter och frågor där det finns behov av mer flexibilitet i tillståndsvillkor.

Regeringen anser därför att det finns skäl att i postlagen införa ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter om utdelning av postförsändelser inom den samhällsomfattande posttjänsten. Av propositionen framgår att regeringen avser att delegera till PTS att utfärda sådana föreskrifter, men att ett sådant bemyndigande inte utesluter att regeringen själv vid behov utfärdar föreskrifter.

Vad gäller meddelandeskyldigheten i 3 kap. 1 § tredje stycket, som innebär att kommissionen och tillsynsmyndigheterna inom EU ska underrättas om nationella undantag från det antal insamlingar och utdelningar av post som

föreskrivs i lagen föreslår Lagrådet att denna skyldighet bör regleras i förordningsform och inte som hittills i lag. Regeringen delar Lagrådets uppfattning i denna fråga.

Uppgiftslämnande

Regeringen föreslår att den som tillhandahåller en posttjänst på begäran ska lämna sådana uppgifter om sin ekonomi och verksamhet som är nödvändiga för uppföljning av utvecklingen på postområdet och för bevakning av att posttjänsterna svarar mot samhällets behov och av att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare.

Regeringen framhåller i propositionen att PTS är den myndighet som har ansvar för de uppgifter som anges i 3 kap. 5 § postlagen (2010:1045). Uppgiften att bevaka att posttjänsterna svarar mot samhällets behov omfattar samtliga posttjänster, inte bara den samhällsomfattande posttjänsten. Det bakomliggande syftet med förslaget är att löpande kunna utreda och analysera behovet av förändringar i det statliga åtagandet och även bedöma utförande, behov och den närmare definitionen av den samhällsomfattande posttjänsten.

Enligt 4 kap. 14 § postlagen har PTS rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för sin tillsyn över att lagen och de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av lagen följs. PTS tillsyn enligt postlagen omfattar dock endast dem som har tillstånd att bedriva postverksamhet. Det finns därmed inte någon möjlighet för PTS att samla in information från de företag som tillhandahåller posttjänster men som inte samtidigt bedriver tillståndspliktig verksamhet.

Av 2 § och bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken följer att Trafikanalys är statistikansvarig myndighet på postområdet. PTS bistår i dagsläget Trafikanalys med statistikinsamling från dem som bedriver postverksamhet och får därigenom tillgång till vissa uppgifter som samlas in. För övriga uppgifter gäller enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som huvudregel sekretess hos Trafikanalys. Denna begränsning hindrar att Trafikanalys lämnar ut uppgifter till PTS och försvårar därmed för PTS att fullgöra sitt uppdrag enligt postlagen. Den nuvarande ordningen innebär att PTS inte kan göra tillförlitliga analyser av hela postmarknaden, enligt regeringens uppfattning. Sådana analyser behövs för att myndigheten ska kunna bedöma den framtida utvecklingen och vilka tjänster som ska ingå i den samhällsomfattande posttjänsten, liksom om tillhandahållare av tjänsten behöver utses på alla områden eller om det finns sådan konkurrens på vissa delar av postmarknaden som gör att detta inte är nödvändigt. PTS kan t.ex. behöva skaffa uppgifter om geografisk täckning, utdelningsfrekvens, tjänsteutbud, volymer, försäljningsvillkor och omsättning.

För att kunna fullgöra uppgiften i 3 kap. 5 § postlagen bör PTS enligt regeringens ha möjlighet att hämta in även andra uppgifter än sådana övergripande och aggregerade statistiska uppgifter för löpande tidsserier som

behövs för Trafikanalys verksamhet och övriga uppgifter som kan hämtas in med stöd av 4 kap. 14 § postlagen.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagändringarna träder i kraft den 1 april 2018.

Konsekvenser

Regeringen påpekar inledningsvis att införandet av ett bemyndigande i sig inte medför några konsekvenser, utan konsekvenserna blir indirekta som en följd av de föreskrifter som PTS kan tänkas utfärda. Föreskrifterna påverkar i huvudsak PTS, den som tillhandahåller den samhällsomfattande posttjänsten och samtliga postmottagare. Att utfärda föreskrifter medför en engångskostnad när de tas fram och eventuellt en kostnad för en utökad tillsyn. Enligt regeringens bedömning ska det eventuella merarbete som uppstår finansieras inom befintliga ekonomiska ramar för myndighetens verksamhet.

Vad gäller förslaget om uppgiftslämnande kommer det enligt regeringens bedömning att leda till bättre och utförligare analyser av paketmarknaden, vilket förbättrar PTS möjligheter att säkerställa att den samhällsomfattande posttjänsten kan anpassas till samhällsutvecklingen och användarnas behov. Förslaget berör de företag på den svenska paketmarknaden som omfattas av postlagens definition av posttjänst.

Även för de större företag som tillhandahåller posttjänster men som inte har tillstånd att bedriva postverksamhet, t.ex. Schenker, DHL, Bussgods, Jetpak, TNT och Fedex, kommer förslaget att medföra en viss ökad tidsåtgång och administrativ börda enligt regeringens. Regeringen framhåller dock att effekten av de nya krav som förslaget innebär kan balanseras av att Trafikanalys, som i egenskap av statistikansvarig myndighet på postområdet, kan komma att upphöra med att samla in vissa uppgifter och i stället hämta in dem från PTS.

PTS samlar redan i dag, i samarbete med Trafikanalys, in diverse uppgifter från de företag som har tillstånd att bedriva postverksamhet för analys av brevmarknaden och som avgiftsunderlag för myndigheten. Utökade möjligheter att samla in statistik från alla företag som tillhandahåller posttjänster innebär initialt ett visst merarbete för PTS eftersom det handlar om en ny arbetsuppgift. Kostnaden ska finansieras inom PTS nuvarande ekonomiska ram.

Motionerna

I motion 2017/18:876 efterlyser Isak From m.fl. (S) ett förtydligande av postlagen. Motionärerna ser med oro på den försämring i utdelningsservicen som har drabbat delar av glesbygden när Postnord genomfört förändringar. Det har bl.a. medfört att invånarna i vissa fall måste åka flera mil för att hämta posten, något som inte minst försvårar villkoren för småföretagare.

Motionärerna anser att lagens krav är för otydliga, vilket gör det möjligt för Postnord att försämma utdelningsservicen utan att bryta mot lagen.

Saila Quicklund (M) yrkar i motion 2017/18:3202 på behovet av att förbättra servicen för postutdelning i glesbygden för att det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet. Motionären pekar på de ganska omfattande förändringar som Postnord har gjort i utdelningsverksamheten, inte minst i glesbygden. Dessa förändringar har inneburit att vissa hushåll och företag får köra oacceptabelt långa sträckor för att hämta posten. Motionären påpekar att Post- och telestyrelsen (PTS) har utfärdat allmänna råd om hur Postnord bör utforma utdelningsverksamheten men att dessa allmänna råd snarast är en form av vägledning för verksamheten. Detta faktum begränsar enligt motionären myndighetens möjligheter att påverka just de förändringar som Postnord gör i glesbygden.

Penilla Gunther m.fl. (KD) efterlyser i motion 2017/18:3741 yrkande 10 att en ny postlag snarast bör komma till stånd. Behovet av en ny lagstiftning motiveras med oron kring Postnords organisation och finansiering på concernnivå, vilket även påverkar den svenska delen av bolaget.

Kravet på att regeringen skyndsamt ska lägga fram en ny postlag framförs också av Robert Halef m.fl. (KD) i kommittémotion 2017/18:3766 yrkande 60. Enligt motionärerna skulle en ny lagstiftning ge möjlighet till en skärpning av kraven på service och leverans av post till befolkningen.

Med anledning av regeringens proposition efterlyser Emma Wallrup m.fl. (V) i kommittémotion 2017/18:3940 yrkande 3 förslag från regeringen på lagstiftning och villkor som på ett bindande sätt slår fast vad den samhällsomfattande posttjänsten innebär. Motionärerna delar regeringens bedömning av behovet av att förtydliga den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser men anser att regeringens förslag riskerar att leda till försämrade möjligheter till en likvärdig postservice över hela landet, vilket särskilt hotar boende och företag på landsbygden. I stället för PTS bör det enligt motionärerna vara regeringen och riksdagen som genom lagstiftning fastställer de kriterier som ska gälla för ett tydligare samhällsuppdrag. Det kan exempelvis handla om undantag från femdagars-utdelning, lokalisering av utdelningsplatser, utdelningsfrekvens och befordringstider för post.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens lagförslag om ändringar i postlagen som enligt utskottets uppfattning gör lagen mer ändamålsenlig och anpassar regelverket till en marknad i stark förändring.

Utskottet vill i sammanhanget peka på några av de bakomliggande faktorerna. Under 2016 befordrades ca 2,3 miljarder brev i Sverige. Jämfört med 2005 är det en minskning med 28 procent, och 33,7 procent sedan 2000. En starkt bidragande orsak till de minskande brevvolymerna är de förändrade kommunikationsmönster som digitaliseringen av informationsflödet i

samhället för med sig. Elektroniska kommunikationsmedel, t.ex. e-post, appar i sociala medier, elektroniska utdelningstjänster m.m., blir alltmer lättillgängliga och används allt flitigare. Trenden med minskande brevvolymer kan därför förväntas bestå under överskådlig tid.

Enligt utskottets uppfattning skapar den pågående utvecklingen särskilda utmaningar i fråga om utdelningen av postförsändelser i gles- och landsbygd. Den geografiska tillgängligheten är fortfarande i huvudsak oförändrad även om Postnord har gjort mindre anpassningar av utdelningsnätet. I takt med att volymerna fortsätter att falla samtidigt som utdelningsfrekvensen är densamma är det dock främst den geografiska tillgängligheten som kan komma att påverkas, t.ex. genom förändringar i lantbrevbäringen. Denna påverkan blir allt större med fortsatt digitalisering.

Den föreslagna föreskriftsrätten för PTS kan enligt utskottets bedömning underlätta uppgiften att precisera den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelningsverksamheten. Tillämpningen av postlagen skulle därmed kunna anpassas efter samhällsförändringar och till förändringar av användarnas behov av postservice, vilket utskottet anser är av central betydelse. Detta kan också bidra till bättre förutsättningar för att på längre sikt upprätthålla en god och proportionerlig postservice i hela landet. I dag finns PTS allmänna råd (PTSFS: 2008:6) som anger hur utdelningen av postförsändelser ska gå till, men genom att låta PTS ta fram föreskrifter så blir regleringen mer långsiktig. Föreskrifterna ska tydliggöra för den postoperatör som är utsedd att tillhandahålla den samhällsomfattande tjänsten (Postnord) vad som krävs för att uppfylla utdelningskraven inom den samhällsomfattande tjänsten. Föreskrifterna kan även tydliggöra den samhällsomfattande posttjänstens gränser och vilken lägsta servicenivå som ska upprätthållas, vilket är extra viktigt i gles- och landsbygden. Därigenom uppnås också ökad tydlighet för såväl den som tillhandahåller posttjänsten som för samtliga postmottagare i landet om vilken postservice som garanteras.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att frågan om postutdelning i glesbygden och de konsekvenser som uppstår för både enskilda och näringslivet om den tillåts försämrats behandlades i en interpellationsdebatt (ip. 2016/17:218) den 31 januari 2017. Statsrådet Peter Eriksson påpekade inledningsvis att digitaliseringen av samhället innebär bl.a. förändrade kommunikationsmönster, vilket ger minskande brevvolymer och ökad efterfrågan på snabbt bredband. Ministern underströk att postmarknaden är en marknad i förändring, och att det påverkar alla som använder posttjänster, även de företag som verkar på marknaden. Vidare påminde statsrådet om regeringens ambition att se till att hushållen och företagen även fortsättningsvis kommer att ha tillgång till en kostnadseffektiv posttjänst av hög kvalitet i hela landet, och att just därför behövs en lagstiftning som är i takt med tiden. Det måste också vara tydligt för alla som utnyttjar posttjänster och är verksamma på postmarknaden vilka regler som gäller, underströk ministern. Det är en uppfattning som utskottet ansluter sig till.

I samband med utskottssammanträdet den 8 juni 2017 informerade PTS om de utmaningar som postmarknaden står inför som en följd av ett starkt förändringstryck i form av ökad digitalisering av meddelandemarknaden, minskande brevvolymer, snabbt växande e-handel och ändrade marknadsförutsättningar. Vad gäller de politiska utmaningarna på området lyfte PTS fram frågan om framtidens reglering mot bakgrund av att brevvolymer har minskat med en tredjedel sedan millennieskiftet, och att ytterligare en tredjedel kan förväntas försvinna inom de närmaste fem–tio åren. Andra ställningstaganden som måste övervägas är vilken roll ett välfungerande postväsen ska ha i ett digitaliserat samhälle och vilka posttjänster och servicenivåer som ska säkerställas av statsmakterna och hur de ska finansieras.

Även Postnord pekade vid utskottets sammanträde den 15 juni 2017 på behovet av att kunna möta den växande e-handeln liksom bl.a. det faktum att postregleringen inte har anpassats i takt med den ändrade efterfrågan.

Vad gäller förslaget i propositionen om uppgiftslämnande konstaterar utskottet att Postlagsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 2016:54) pekar på att den nuvarande begränsningen för PTS i fråga om att kunna samla in uppgifter från samtliga aktörer på postmarknaden, inklusive pakettjänster, innebär att myndigheten inte kan uppfylla de krav EU-kommissionen har på tillräckligt detaljerad statistik för paketmarknaden. Enligt 2008 års postdirektiv ska tillhandahållare av posttjänster erbjuda de nationella tillsynsmyndigheterna de uppgifter som behövs för klart definierade statistiska syften. I enlighet med postdirektivet ska den nationella tillsynsmyndigheten övervaka hela postmarknaden för att se om den motsvarar behoven, och inte enbart de tjänster som ingår i den samhällsomfattande posttjänsten. Det bristfälliga kunskapsunderlaget i Sverige är enligt utskottets uppfattning otillfredsställande, i synnerhet som paketmarknaden expanderar kraftigt, inte minst som en följd av utvecklingen inom e-handeln. Utskottet är därför positivt till de ändringar i fråga om uppgiftslämnande som regeringen föreslår.

Sammanfattningsvis anser utskottet att ändringarna i postlagen gör den mer ändamålsenlig och bidrar till att säkerställa de politiska målsättningarna på postområdet. Utskottet anser att syftet med de motionsförslag som nu har behandlats därmed tillgodoses. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avstyrker motionerna 2017/18:876 (S), 2017/18:3202 (M), 2017/18:3741 (KD) yrkande 10, 2017/18:3766 (KD) yrkande 60 och 2017/18:3940 (V) yrkande 3.

Postservice i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservicen i landet. Utskottet anser att en välfungerande postservice är av central betydelse i samhället, inte minst i glesbygden, och att den samhällsomfattande posttjänsten ska värnas. Utskottet hänvisar främst till det arbete som bedrivs av PTS och berörda aktörer i frågan.

Jämför reservation 3 (SD), 4 (C, L), 5 (V) och 6 (KD).

Bakgrund

Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) framgår att målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen (2010:1045). Se prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86.

Vägledande för utformningen av den svenska postlagstiftningen är Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna, det s.k. postdirektivet. Direktivet föreskriver bl.a. att medlemsstaterna ska säkerställa att användarna har tillgång till samhällsomfattande tjänster som inbegriper stadigvarande tillhandahållna posttjänster av fastställd kvalitet till rimliga priser för samtliga användare. Direktivet har därefter ändrats 2002 och 2008 i syfte att gradvis genomföra den inre marknaden för posttjänster med innebörden att statliga monopol avskaffas inom postsektorn.

Post- och telestyrelsen (PTS) har i ett beslut utsett Postnord att tillhandahålla den s.k. samhällsomfattande posttjänsten. I postlagen anges vilka krav som ingår i den samhällsomfattande tjänsten och som Postnord således måste uppfylla. Mer ingående bestämmelser om vad den samhällsomfattande posttjänsten medför finns i postförordningen (2010:1049). Den samhällsomfattande posttjänsten säkerställer vissa minimikrav vad gäller garanterad kvalitet och servicenivå. Det framgår av lagen att varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer är skäl för undantag, ska det göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser. Vidare anges att expeditions- och inlämningsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas. Med expeditions- och inlämningsställen avses i praktiken postombud och företagscenter.

Enligt 3 kap. 5 § postlagen ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fortlöpande följa utvecklingen på postområdet samt

bevaka att posttjänsterna svarar mot samhällets behov och att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare. Regeringen har överlåtit åt PTS att utföra dessa uppgifter.

När det gäller den samhällsomfattande posttjänsten har PTS utfärdat allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst (PTSFS 2008:6). I de allmänna råden görs en skillnad mellan utdelning i tätorter och utdelning utanför tätorter, vilket i det första fallet innebär att posten normalt delas ut i en postlåda vid tomtgränsen och på landsbygden i lådsamlingar längs brevbärarens färdväg.

Motionerna

I partimotion 2017/18:551 yrkande 5.1 påpekar Jan Björklund m.fl. (L) att även om företag i dag är internetbaserade är de beroende av posttjänster för att kunna frakta och leverera till de som har beställt. Det är därför viktigt för företagen att det finns välfungerande posttjänster i Sverige med bl.a. daglig utdelning som centralt inslag i verksamheten. Motionärerna yrkar därför på att regeringen ska verka för en god tillgång till posttjänster i hela landet även i fortsättningen.

I motion 2017/18:873 belyser Fredrik Lundh Sammeli (S) de utmaningar som befolkningen i glesbygden står inför när det gäller postutdelning. I Norrbottens glesbygd finns hushåll som inte har postutdelning alla dagar eller mycket långa avstånd för att hämta posten, och enligt motionären handlar det om en servicenivå som snarast sjunkit under åren. De största svårigheterna är enligt motionären att starta och driva företag i dessa områden, och i många fall är dessutom behoven av god postservice i glesbygden till och med större än i övriga delar av landet. Mot denna bakgrund anser motionären att samhällets ansvar för en rättvis postservice i hela landet bör säkras och stärkas.

I kommittémotion 2017/18:2941 yrkande 5 framhåller Håkan Svenneling m.fl. (V) att en fungerande postverksamhet utgör en grundläggande samhällsservice. Många företag är för sin verksamhet helt beroende av en hög och jämn nivå på postservicen, och om detta inte kan garanteras missgynnas företagen på landsbygden och många arbetstillfällen riskerar att gå förlorade. Motionärerna anser därför att Postnord ska ha i uppdrag att ge god service av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet.

I motion 2017/18:3562 yrkande 1 uppmärksammar Cecilia Widegren (M) de omfattande kvalitetsproblem i posthanteringen som förekommit under en längre tid och de problem det innebär för mottagarna när brev försenas eller kommer bort. Motionären påminner om hur viktigt det är att både regeringen och riksdagen följer upp hur Postnord följer regelverket. Motionären anser dock att regeringen har varit obenägen att vilja se de växande problemen med posthanteringen eller ta tag i dessa. Det är enligt motionären därför motiverat att regeringen får i uppdrag att utvärdera på vilket sätt styrningen av Postnord kan stärkas för att postlagen ska följas. Mot bakgrund av mediernas rapportering om Postnords kvalitetsproblem och det stora antalet klagomål hos

PTS påminner motionären om att ett av den samhällsomfattande posttjänstens krav är att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan ska göras minst en insamling och minst en utdelning. Motionären anser dock att det finns skäl att tro att kraven inte uppfylls i alla avseenden och att kvaliteten dessutom fortsätter att försämrast. I yrkande 2 föreslår motionären därför en utvärdering av postlagen och av hur lagstiftningen följs. I yrkande 3 betonas vikten av att postlagen följs för att invånarna ska tillförsäkras en postservice som uppfyller regelverkets krav på service och tillförlitlighet. Avslutningsvis vill motionären i yrkande 4 att regeringen ser till att Postnord fullgör sitt uppdrag enligt regelverkets kvalitetskrav.

I kommittémotion 2017/18:3766 anser Robert Halef m.fl. (KD) i yrkande 59 att Postnord bör göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid. Som skäl för yrkandet framhåller motionärerna de kvalitetsbrister som utmärkt postutdelningen under senare år. Motionärerna anser att Postnord måste förbättra leveranstillförlitligheten för att inte invånarna ska drabbas av problem. Motionärerna pekar på att de som drabbas värst av en osäker brevhantering är de boende och företagen på landsbygden.

Eskil Erlandsson m.fl. (C) efterlyser i kommittémotion 2017/18:3855 yrkande 13 fungerande posttjänster runt om i landet. Motionärerna påminner om de genomgripande tekniska och sociala förändringar som det svenska samhället genomgår, vilket bl.a. har bidragit till en ökad ekonomisk tillväxt. Genom globaliseringen och digitaliseringens utveckling har också infrastrukturens roll blivit allt viktigare eftersom företag måste kunna frakta gods och varor från olika delar av landet. Om företag ska kunna växa runt om i landet är därför tillgången till fungerande posttjänster av central betydelse.

Med anledning av regeringens proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen yrkar Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD) i kommittémotion 2017/18:3934 på att regeringen fortlöpande och på en högre geografisk detaljnivå ska följa upp hur Postnord utför den samhällsomfattande posttjänsten. Mot bakgrund av de utmaningar som landsbygden står inför i form av bl.a. avfolkning och försämrade service anser motionärerna att en mer ingående uppföljning av Postnords uppdrag är nödvändig. Motionärerna påpekar att den nuvarande redovisningen utgår från ett riksgenomsnitt som inte tar hänsyn till regionala skillnader och att den landsbygd där endast en tiondel av befolkningen bor därför får litet genomslag i den redovisning som görs i dag.

I kommittémotion 2017/18:3940 vill Emma Wallrup m.fl. (V) i yrkande 1 att regeringen ska få i uppdrag att utreda hur en ökad återreglering av postmarknaden kan genomföras för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten. Förutom att den ökande digitaliseringen och förändrade kommunikationsmönster har resulterat i sjunkande brevvolymer anser motionärerna att den avreglerade postmarknaden också har bidragit till att underminera de ekonomiska förutsättningarna för att upprätthålla en fullgod samhällsservice för postutdelning, inte minst på landsbygden. Motionärerna

framhåller att ökad konkurrens riskerar att försämra samhällsservicen eftersom privata aktörer då får möjlighet att ”plocka russin ur kakan” så att det ekonomiska utrymmet för att bedriva verksamhet där det är mindre lönsamt krymper. Därför bör enligt motionärerna i stället initiativ tas för att i större utsträckning återreglera postmarknaden för att stärka den samhälls-omfattande posttjänsten.

Utskottets ställningstagande

Tidigare behandling

Utskottet behandlade senast frågor om vikten av en väl fungerande postservice i hela landet i betänkande 2016/17:TU6. Utskottets sammanfattande ståndpunkt var att postservicen fortfarande har en central funktion, även i ett alltmer digitaliserat samhälle, och att det var angeläget att även i fortsättningen värna den samhälls-omfattande posttjänsten. Utskottet noterade också utvecklingen med kraftigt minskande brevvolymer och de utmaningar som aktörerna på postmarknaden står inför. Det gällde inte minst sjunkande kvalitet i brevbefordran och det ökande antalet konsumentklagomål som bl.a. PTS hanterat. Utskottet konstaterade dock att Regeringskansliet, PTS och postoperatörerna ägnade stor uppmärksamhet åt dessa frågor.

Utskottet har också tidigare behandlat frågan om återreglering av postväsendet och konstaterade då som nu att alla postmarknader i EU sedan den 1 januari 2013 ska vara öppna för konkurrens enligt det tredje postdirektivet (Europarlamentets och rådets direktiv 2008/6/EG av den 20 februari 2008 om ändring av direktiv 97/67/EG beträffande fullständigt genomförande av gemenskapens inre marknad för posttjänster). Det innebär att inget medlemsland får upprätthålla ett monopol på någon del av den nationella postmarknaden.

Kvalitet och tillförlitlighet

En tillförlitlig och väl fungerande postservice är enligt utskottets uppfattning av central betydelse även om alltmer kommunikation sker digitalt. Utskottet följer därför med uppmärksamhet utvecklingen på området. Det gäller inte minst frågan om att upprätthålla kvalitet och tillförlitlighet i postbefordran. Det har inte undgått utskottet att det finns ett missnöje hos konsumenter i fråga om den servicenivå som Postnord erbjuder. Utskottet vill här påminna om att PTS sedan länge för en dialog med Postnord om kvalitetsproblemen som drabbat verksamheten. Utskottet noterar också att man från regeringens sida har fullt förtroende för PTS tillsynsverksamhet på postområdet och att man bevakar utvecklingen noga. I en interpellationsdebatt (ip. 2016/17:218) den 31 januari 2017 informerade det ansvariga statsrådet att regeringen ser allvarligt på kvalitetsproblemen som Postnord haft under 2016 och den stora ökningen av antalet klagomål. Statsrådet betonade också vikten av att

postlagens krav respekteras av både Postnord – som har det samhälls-omfattande uppdraget – och övriga aktörer på marknaden.

Med anledning av den återkommande rapporteringen i medierna om försenade och försvunna brev kallade utskottet PTS samt Postnord och Bring Citymail till utskottssammanträden i juni 2017 för att de skulle redogöra för situationen och för de åtgärder som vidtagits eller som man överväger för att säkerställa tillförlitligheten och kvaliteten i postbefordran. PTS redogjorde för de vanligaste kundklagomålen men också för hur befordringstider för brev mäts i det s.k. SWEX-systemet och för de olika felkällor och svårigheter som finns med att göra rättvisande kvalitetsmätningar, inte minst när det gäller brev som av olika skäl försvinner.

Postnord framhöll bl.a. att omfattande rationaliseringar hade varit nödvändiga på grund av den tilltagande digitaliseringen och kundernas förändrade behov och att den snabba omställningen hade satt press på organisationen, något som har gått ut över kvaliteten. Man framhöll dock att man har stort fokus på frågan och påpekade att endast 1,3 procent av samtliga brev inte hade kunnat delas ut och att detta i första hand berodde på feladressering. Några av de åtgärder som Postnord har vidtagit för att säkerställa leveranskvaliteten för både brev och paket är förbättrad indata till brevsorteringsmaskinerna (bl.a. lägenhetsregister från Skatteverket), utökad kundservice, uppdaterade rutiner för eftersändning av post och för hur mottagare kontaktas vid hemleverans av paket. ”PostNord Lyssnar” är ett nytt initiativ som sjuksattes hösten 2016 och som gör det möjligt för operatören att systematiskt och kontinuerligt få återkoppling från mottagarna, vilket bidrar till att anpassa och förbättra den egna verksamheten. Utskottet ser positivt på de vidtagna åtgärderna.

Utskottet konstaterar att PTS ser allvarligt på kvalitetsproblemen och klagomålsutvecklingen. Med anledning av det ökade inflödet av klagomål, men även andra förfrågningar till PTS, har myndigheten sett över rutinerna för klagomålshanteringen tillsammans med operatörerna för att fastställa ansvarsfördelningen. Utskottet välkomnar detta. Myndigheten har också under 2016 och 2017 utökat antalet tillsynsinsatser avseende operatörernas verksamheter, ett initiativ som utskottet välkomnar. PTS har vidare en pågående dialog och täta kontakter med operatörerna om de aktuella problemen, både på central och lokal nivå. I syfte att förbättra myndighetens kännedom om vilka bakomliggande faktorer som orsakat problemen har man under våren 2016 låtit göra en ingående analys av postoperatörernas processer. Denna analys har gett myndigheten en fördjupad insikt i varför bristerna har uppkommit och hur de skulle kunna åtgärdas. En faktor som särskilt pekades ut och som bidrar till kvalitetsbristerna är bristfälligt uppdaterade adressregister. En ökad automatisering av brevsorteringen ställer högre krav på korrekt adresserade försändelser för att systemet ska fungera. PTS har därför initierat ett samarbete med postoperatörerna, Svensk Adressändring och berörda myndigheter som Skatteverket, Lantmäteriet, Bolagsverket samt andra intressenter för att kunna säkerställa tillförlitliga adressuppgifter.

Utskottet välkomnar detta initiativ till myndighetsöverskridande samarbete, inte minst eftersom det finns en rad olika aktörer vid sidan av postoperatörerna som är beroende av tillförlitliga adressuppgifter.

Utskottet vill även peka på att i takt med att Bring Citymail har ökat sina marknadsandelar på den svenska postmarknaden har det blivit svårare för postmottagarna att veta vilken operatör som befordrat en viss försändelse och därmed till vilken operatör de ska rikta sina klagomål. På PTS initiativ har därför postoperatörerna under 2016 börjat undersöka vilka förutsättningar som finns för att märka försändelser med operatörsbeteckningar, ett arbete som beräknas avslutas inom kort och som utskottet ser positivt på.

Av analysen Kvalitetsproblemen på den svenska postmarknaden (PTS-ER 2017:13) från maj 2017 framgår att 89,75 procent av 1:a klassbrevens under 2015 delades ut första vardagen efter inlämning. För oktober till december 2016 visade Postnords mätningar ett resultat på 90,0 procent, vilket innebär att kvaliteten inte hade förbättrats märkbart det senaste året, ett resultat som utskottet finner bekymmersamt. Postnord uppfyllde visserligen det formella minimikravet enligt postförordningen (2010:1049) på att minst 85 procent av breven ska ha delats ut dagen efter att de har lämnats in för befordran. Utskottet vill i sammanhanget dock påpeka att 85-procentsregeln inte ska betraktas som ett mål för vad som ska anses vara en acceptabel service utan är en miniminivå för att tillgodose kraven för gränsöverskridande post inom EU.

PTS angav i april 2017 i rapporten Svensk postmarknad 2017 att Postnords försämrade kvalitet när det gäller enstaka brev som befordras över natten gör att myndigheten överväger att i de tillståndsvillkor som träder i kraft den 1 april 2018 ställa tydligare krav på mätning av befordringstider som omfattar Postnords samtliga brevförsändelser som befordras över natten och inte bara enstaka brev. Utskottet anser att det kan finnas skäl för en sådan åtgärd. Myndigheten konstaterade dock samtidigt att utfallet kunde påverkas av det slopade kravet på övernattbefordran i postförordningen efter den 1 januari 2018 och de rättsliga förutsättningarna för att skärpa kraven i tillståndsvillkoren.

Trots operatörernas återkommande försäkringar om att resultaten av de vidtagna åtgärderna pekar åt rätt håll konstaterar PTS i rapporten att klagomålen fortsätter att ligga på en hög nivå samtidigt som de befordringstider som uppmäts fortfarande ligger på historiskt sett låga nivåer. Även detta finner utskottet bekymmersamt. Som ett led i tillsynen av kvalitetsbristerna på postmarknaden genomförde myndigheten under 2016 ett tiotal tillsynsbesök på olika brevbärarkontor som tillhör Postnord och Bring Citymail. PTS har även initierat ett antal tematiska tillsynsärenden mot de bägge bolagen, men myndigheten anser att man ännu inte kan dra några säkra slutsatser om vilka effekterna blir på kvaliteten och tillförlitligheten i operatörernas verksamhet.

Mot bakgrund av de omfattande kostnadsbesparingarna och produktionsförändringarna som Postnord och Bring Citymail har genomfört under senare år anser PTS att det blir mycket svårt att nå de ambitioner vad

gäller kvalitet och tillförlitlighet som operatörerna har levt upp till tidigare. Därför gör myndigheten bedömningen att pågående tillsynsärenden kommer att pågå under en längre tid. Information som hämtas in inom ramen för tillsynsärendena kommer att ligga till grund för myndighetens löpande ställningstaganden och beslut om vidare tillsynsåtgärder. I det fortsatta tillsynsarbetet kommer myndigheten att lägga stor vikt vid vilka krav som bör ställas på operatörerna i syfte att tydliggöra hur de kan genomföra nödvändiga besparings- och effektiviseringsåtgärder och samtidigt säkerställa att de kan leva upp till postlagens krav på en tillförlitlig brevverksamhet. I samband med att PTS påbörjar arbetet med att förnya operatörernas tillståndsvillkor ser man även över möjligheten att förtydliga villkoren vad gäller tillförlitlighetskravet i postlagens 2 kap. 6 §. Utskottet välkomnar detta initiativ.

Utskottet uppmärksammar också att PTS i rapporten Svensk postmarknad 2017 anger att myndigheten har formulerat ett antal långsiktiga mål för verksamheten på postområdet i syfte att säkra en posttjänst som motsvarar användarnas behov, nämligen att

- posttjänsten ska vara tillförlitlig för alla användare
- den långsiktiga övergången från traditionella posttjänster till digitala lösningar ska göras på ett hållbart sätt som beaktar olika användargrupperns behov
- användarna ska ha tillgång till grundläggande posttjänster till rimliga priser.

Om postservice i glesbygden

Utskottet vill understryka vikten av tillgång till postservice i hela landet och inte minst att även glesbygdens invånare och näringsidkare har tillgång till denna trots de utmaningar som finns i form av stora avstånd och mer begränsat befolkningsunderlag.

I Svensk postmarknad 2017 presenterar PTS en fördjupad analys av tillgängligheten till postlådor, brevlådor och paketombud mot bakgrund av de förändringar Postnord har genomfört i utdelningsverksamheten, framför allt utanför tätortsområdena. Myndigheten konstaterar att överlag är de genomsnittliga avstånden mellan bostad och postlåda/avlämningsställe rimliga i samtliga län. I vissa fall bedöms dock avstånden som betydande och i enstaka fall uppgå till fem mil. Av PTS mätningar framgår att det finns drygt 1 500 avlämningsställen som ligger över 5 kilometer från bostaden eller verksamhetsstället. Av dessa har omkring 460 avlämningsställen ett avstånd som överstiger en mil och en övervägande del av dem ligger i Norrlandslänen. Jämtlands län har det högsta genomsnittliga avståndet medan Norrbottens län har flest avlämningsställen som ligger på över en mils avstånd. Det bör i sammanhanget noteras att de allra flesta mottagare som har långa avstånd har haft det sedan länge.

Utskottet vill betona att ett av de grundläggande kraven på den samhällsomfattande tjänsten är att Postnord varje vardag ska kunna dela ut

post till samtliga mottagare oavsett var i landet de bor. Undantag från femdagarsutdelningen kan dock göras på grund av omständigheter eller geografiska förhållanden som tillsynsmyndigheten godtar, vilket också framgår av EU:s s.k. postdirektiv. Antalet postmottagare som inte har femdagarsutdelning uppgick i slutet av 2016 till ca 1 000, vilket är en ökning med ett trettio-tal mottagare jämfört med 2015. På grund av det stora förändringstrycket på postmarknaden i Sverige finns det enligt PTS anledning att anta att förutsättningarna för postservicen i glesbygden kan komma att påverkas. PTS anser i sammanhanget att det finns skäl för att förtydliga hur bestämmelserna gällande undantagen från femdagarsutdelning ska tolkas och tillämpas. Förtydligandena bör vara effektiva, enkla och proportionerliga, samt säkerställa allmänhetens tillgång till posttjänster i enlighet med EU:s postdirektiv. Myndigheten har därför tillsammans med Postnord inlett ett arbete under hösten 2017 som syftar till att öka kunskapen om befintliga undantag samt förtydliga förhållanden och omständigheter som kan motivera undantag från utdelning fem dagar i veckan. Utskottet noterar att PTS gör bedömningen att om insamlings- och utdelningsfrekvensen blir lägre än två dagar per vecka så kan det uppstå problem, exempelvis med att betala fakturor, något som utskottet instämmer i. PTS har därför begärt att Postnord ska beskriva hur möjligheten att göra undantag från femdagarsutdelning används i praktiken, bl.a. hur vanligt det är med utdelning en dag i veckan. Myndigheten ser även över möjligheterna att förtydliga rutinerna för själva redovisningen som Postnord gör av undantagen från femdagarsutdelningen. Utskottet är positivt till detta.

Utskottet vill också påminna om förslaget i proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om på vilket sätt den samhällsomfattande posttjänstens krav på utdelning av postförsändelser ska fullgöras. Som det ansvariga statsrådet Peter Eriksson framhöll i en interpellationsdebatt (ip. 2016/17:602) den 17 oktober 2017 styrs för närvarande verksamheten i stor utsträckning av Postnords egna interna effektivitetskrav och tillgänglighetskrav eftersom det inte finns några statliga sådana. De föreslagna lagändringarna kommer dock att göra det möjligt att förtydliga kraven avseende den samhällsomfattande posttjänst som utförs av Postnord. Utskottet välkomnar detta.

Sammanfattande bedömning

Utskottet konstaterar att den svenska postmarknaden är utsatt för ett stort förändringstryck. Utskottet är införstått med de särskilda utmaningar som utdelningsverksamheten har, inte minst i glesbygdregionerna, och välkomnar därför bl.a. de initiativ som tas för att förtydliga kraven avseende den samhällsomfattande posttjänsten.

Vad gäller frågan om de störningar som under senare tid uppstått i utdelningsverksamheten vill utskottet framhålla att det är viktigt att PTS och

postoperatörerna fortsätter att följa kvalitetsutvecklingen och vidtar lämpliga åtgärder för att förebygga och avhjälpa kvalitetsbristerna inom området. Utskottet konstaterar dock samtidigt med tillfredsställelse att regeringen uppmärksammar situationen och att PTS och berörda aktörer gör stora ansträngningar för att säkerställa kvalitet och tillförlitlighet i postbefordran.

Utskottet anser avslutningsvis att en välfungerande postservice är av central betydelse i samhället, inte minst i glesbygden, och att den samhällsomfattande posttjänsten ska värnas. Mot bakgrund av vidtagna åtgärder och det arbete som bedrivs av PTS och berörda aktörer i frågan anser dock utskottet att riksdagen bör avslå motionerna 2017/18:551 (L) yrkande 5.1, 2017/18:873 (S), 2017/18:2941 (V) yrkande 5, 2017/18:3562 (M) yrkandena 1–4, 2017/18:3766 (KD) yrkande 59, 2017/18:3855 (C) yrkande 13, 2017/18:3934 (SD) och 2017/18:3940 (V) yrkande 1.

Posthantering och sekretess

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändringar i regelverket om sekretess och tystnadsplikt i samband med posthantering. Utskottet hänvisar till behovet av att värna avsändarnas och mottagarnas personliga integritet och därmed brevhemligheten.

Jämför reservation 7 (M).

Bakgrund

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen (RF) är den enskilde skyddad mot undersökning av brev eller annan förtrolig försändelse. Den s.k. brevhemligheten är grundlagsskyddad, och skyddet kan bara begränsas genom lag. Brevhemligheten skyddas också genom artikel 8 i Europakonventionen och genom straffbestämmelsen om brytande av post- eller telehemlighet i 4 kap. 8 § brottsbalken (BrB). Inom ramen för PTS uppdrag enligt postlagen ska myndigheten genom tillsyn säkerställa att postverksamhet bedrivs så att den tillgodoser rimliga krav på tillförlitlighet och så att skyddet för avsändarnas och mottagarnas personliga integritet upprätthålls. Bestämmelsen om tystnadsplikt i postlagen grundas på behovet av skydd för den enskildes integritet och bygger på den äldre sekretesslagens bestämmelser, vilken bl.a. gav myndigheter möjlighet att lämna ut uppgifter till en annan myndighet när vissa brott kunde misstänkas.

Motionerna

Boriana Åberg (M) föreslår i motion 2017/18:2887 att postlagen ändras för att minska smugglingen av droger. Motionären påpekar att det i stort sett dagligen görs försök att smuggla droger genom Postnord. Tullen undersöker visserligen

de postförsändelser som kommer från utlandet men inte inrikes paket eller brev. I takt med att näthandeln med narkotikaklassade preparat ökar blir det enligt motionären allt vanligare att postförsändelser utnyttjas för smuggling. Regelverket bör därför ändras så att alla som hanterar post och paket får rätt att på eget initiativ ta kontakt med tullen eller polisen om de misstänker narkotika i postförsändelser.

Även Cecilia Magnusson (M) framhåller i motion 2017/18:3088 att en översyn av postlagen bör göras för att underlätta brottsbekämpningen. Motionären pekar på att ungdomar utan svårigheter kan beställa narkotika på internet och sedan få den hemlevererad per post. Motionären anser att sekretessen i postlagen förhindrar postpersonalen från att kontakta tullen och polisen om de misstänker att en försändelse innehåller narkotika.

I partimotion 2017/18:3569 yrkande 31 sätter Ulf Kristersson m.fl. (M) fokus på den omfattande smuglingen av bl.a. narkotika och olagliga vapen med hjälp av postförsändelser. Denna smugglingsmetod har blivit alltmer utbredd inte minst som en följd av den narkotika som finns tillgänglig på nätet. Motionärerna anser därför att det är viktigt att både ta hänsyn till de brottsbekämpande myndigheternas behov och undersöka effekterna på brottsbekämpningen som eventuella nya regler för postmarknaden kan innebära. Motionärerna beklagar att regeringen i samband med Postlagsutredningen inte låtit utreda detta inom ramen för den nuvarande och framtida postlagstiftningen. Motionärernas ståndpunkt är att postlagen även ska utformas utifrån de brottsbekämpande myndigheternas behov av att kunna utreda och ingripa mot narkotikahantering och andra olagliga produkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det råder stor enighet om det starka samhällsintresset för att bekämpa narkotikabrottsligheten. Utskottet anser dock också att detta intresse måste vägas mot behovet av att värna den personliga integriteten för avsändare och mottagare av brev. Vad gäller postlagens bestämmelser om tystnadsplikt i 2 kap. 14 § vill utskottet här förtydliga att bestämmelserna avser uppgifter som rör ett särskilt brev eller andra uppgifter som rör en enskild persons förbindelse med verksamheten när det gäller befordran av brev. Någon motsvarande tystnadsplikt i fråga om paket finns inte i postlagen. Det har i stället överlämnats åt parterna att – i den mån det är nödvändigt – träffa avtal om tystnadsplikt på paketbefordringsområdet.

Med hänsyn till den personliga integriteten gör utskottet bedömningen att innehållet i brev, liksom andra uppgifter som rör breven, fortfarande har ett mycket högt skyddsvärde. Utskottet ansluter sig därför till Postlagsutredningens slutsats att det i dag inte finns möjlighet att föreslå att tystnadsplikten ska kunna brytas av t.ex. postombud utan begäran av en brottsbekämpande myndighet. En begäran om uppgiftslämnande görs i dag under myndighetsansvar och kan bli föremål för kontroll av det allmänna.

Utskottet delar utredningens uppfattning att det därför inte är lämpligt att överlåta en sådan uppgift till en enskild utan att detta även fortsättningsvis ska avgöras av behöriga myndigheter.

Utskottet noterar också det ställningstagande som Postnord gjort i sitt yttrande till utredningen, nämligen att en allmän rätt för personal i postverksamhet att lämna uppgifter till en myndighet om postförsändelser vid misstanke om narkotikabrott sannolikt skulle få svårartade konsekvenser. För det första ska det vara fråga om ett brev eller en försändelse där det är uppenbart att försändelsen misstänks innehålla narkotika. Vidare framhåller Postnord att rätten att lämna uppgifter medför ett orimligt ansvar för bl.a. postombud, terminalarbetare och brevbärare eftersom det inte bara gäller misstanke om narkotikainnehåll utan även uppenbar misstanke. Orsaken är att en sådan utlämning av uppgift kan bli en fråga om brott mot tystnadsplikten enligt 2 kap. 14 § postlagen om rekvisiten inte uppfylls. Postnord påpekar vidare att det också skulle bli en märklig ordning med en bestämmelse som inte innebär ett förbud enligt 2 kap. 14 § postlagen och heller inte en skyldighet enligt 2 kap. 15 § postlagen utan är utformad som en valmöjlighet för den som bedriver postverksamhet att lämna ut uppgifter eller att låta bli. Det finns också en uppenbar risk för att anställda i och uppdragstagare till Postnord, och andra företag som bedriver postverksamhet, på detta sätt uppmanas av myndigheterna att på egen hand bedöma huruvida en försändelse misstänks innehålla narkotika.

Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram Post- och telestyrelsens (PTS) uppfattning i frågan. Myndigheten anser att de skyddsintressen som ligger till grund för den nu gällande lagstiftningen på området i hög grad fortfarande är aktuella, och att det finns all anledning att slå vakt om dessa. Myndigheten anser vidare att det knappast går att upprätthålla ett rimligt skydd för den personliga integriteten och nödvändiga krav på rättssäkerhet om man utan vidare luckrar upp dessa skyddsintressen genom att överlåta åt exempelvis butikspersonal hos postombud att göra tämligen avancerade rättsliga bedömningar (t.ex. tolka indicier på att en viss försändelse kan innehålla olagliga substanser). Utskottet delar också denna bedömning. En mer naturlig och rättssäker ordning enligt PTS är alltså att Åklagar- eller Polismyndigheten även fortsättningsvis ska vara de myndigheter som avgör vilka försändelser som ska undersökas närmare, och om man vill komma åt problemet med olagliga substanser är en skärpning av myndigheternas rutiner en lämpligare åtgärd.

Sammanfattningsvis finner utskottet att det fortfarande finns starka skäl för att inte ändra postlagens nuvarande bestämmelser om tystnadsplikt för att värna användarnas och mottagarnas personliga integritet och därmed brevhemligheten. Utskottet anser därför att riksdagen bör avslå motionerna 2017/18:2887 (M), 2017/18:3088 (M) och 2017/18:3569 (M) yrkande 31.

Postförordningens villkor för övernattbefordran

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör postförordningens villkor för övernattbefordran. Utskottet hänvisar till de ändringar i postförordningen som regeringen nyligen har beslutat och som kommer att underlätta möjligheten till samdistribution av post och tidningar och att långsiktigt upprätthålla en god postservice även på landsbygden.

Jämför reservation 8 (C) och 9 (L).

Motionen

Nina Lundström m.fl. (L) vill i kommittémotion 2017/18:3462 yrkande 27 (i denna del) att postförordningens villkor som reglerar övernattbefordran ses över. En översyn skulle enligt motionärernas bedömning underlätta för samdistribution av brev och tidningar, vilket skulle kunna effektivisera postutdelningen och sannolikt bidra till bättre service och färre transporter. Med dagens bestämmelser förhindras denna möjlighet. Motionärerna understryker i sammanhanget att en fungerande postservice utgör en del av samhällets basservice och att det är viktigt att garantera en rimlig servicenivå även på landsbygden.

I kommittémotion 2017/18:3758 yrkande 28 av Anders Åkesson m.fl. (C) redogörs för de dramatiska förändringar som postmarknaden genomgår som en följd av inte minst den ökande elektroniska kommunikationen. Snabb elektronisk kommunikation har bidragit till att antalet brevöversändelser har minskat. Utvecklingen har enligt motionärerna lett till att det i många fall inte längre är avgörande för användarna att breven kommer fram nästa dag. Motionärerna framhåller i sammanhanget också att marknadens aktörer ser ett behov av att öka beläggningen när både tidnings- och brevvolymerna minskar. Att samdistribuera brev och tidningar skulle öka både tids- och kostnads-effektiviteten och vara bra ur miljösynpunkt. Regelverkets nuvarande krav på övernattbefordran förhindrar dock möjligheten att samordna utdelningen av brev och tidningar på grund av olika tidsfönster för distributionen. För att underlätta en förändring yrkar därför motionärerna på att kravet på övernattbefordran slopas och i stället ersätts med en tvådagars brevbefordran där minst 95 procent av breven ska ha delats ut inom tidsramen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att ca 2,3 miljarder brev skickades i Sverige under 2016, vilket är en minskning med 33,7 procent jämfört med 2000. De minskande volymerna gör brevdistributionen alltmer kostsam och svårhanterlig. Utvecklingen motiverar enligt utskottet en ändring av kraven på

befordringstider i postförordningen. Kostnadsutvecklingen påverkar också förutsättningarna för att långsiktigt upprätta den samhällsomfattande posttjänsten.

Utskottet vill lyfta fram några av de slutsatser som Postlagsutredningen redovisar i delbetänkandet Som ett brev på posten (SOU 2016:27). De undersökningar som gjorts visar att det för användarna i många fall inte är avgörande att breven kommer fram över natt i stället för efter två eller ibland tre dagar. Utredningen kom fram till att det inte längre finns något behov av en reglerad övernattbefordran utan föreslog att ett krav på tvådagarsbefordran av brev införs som en bastjänst i den samhällsomfattande posttjänsten. Utskottet kan här konstatera att befolkningen i dag i allt större utsträckning utnyttjar andra lösningar för snabb kommunikation i stället för fysiska brev. Det kan t.ex. handla om e-post eller andra typer av elektroniska meddelandetjänster, och det kan i detta sammanhang även påminnas om att regeringen i sin budgetproposition för 2018 föreslår en höjning av lägstanivån för grundläggande bredband från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s.

Postlagsutredningen konstaterar i sitt delbetänkande att det snarare är småföretagare i glesbygden än privatpersoner som fortfarande har behov av snabb befordran av brevframsändelser men framhåller också att snabbhet inte är liktydigt med att brevet ska nå mottagaren över natt. Utredningen bedömde att brevbefordran inom två arbetsdagar är tillräckligt för att tillgodose merparten av glesbygdens småföretagares behov.

Utskottet välkomnar därför regeringens beslut från den 12 oktober 2017 att genom en förordning (2017:918) avskaffa den samhällsomfattande posttjänstens krav på övernattbefordran i postförordningen (2010:1049), vilket innebär att det från den 1 januari 2018 införs ett krav på att minst 95 procent av de inrikes brev som har lämnats in för befordran före angiven senaste inlämningsstid ska ha delats ut inom två påföljande arbetsdagar, oavsett var i landet breven har lämnats in. Eftersom användarna enligt den information utskottet har i första hand är intresserade av att veta när breven senast kommer fram är därför höjningen av kravet till 95 procent motiverat. Dessutom anser utskottet att ett slopat krav på övernattbefordran gör att Postnord kan minska sina utgifter för dyra flygtransporter och bidra till att reducera utsläppen. Utskottet vill också framhålla att enligt den bedömning som Postnord gjorde i september 2017 skulle införandet av tvådagarsbefordran för A-post inte påverka flertalet brevutskick från den offentliga sektorn eftersom det mestadels handlar om regional post som inte är beroende av inrikes flygtransporter och som därför även fortsättningsvis skulle kunna delas ut nästa dag.

Vad gäller förbättrade förutsättningar för samdistribution påpekade också det ansvariga statsrådet i en interpellationsdebatt (ip. 2016/17:602) den 17 oktober 2017 att ändringen i postförordningen erbjuder Postnord och andra aktörer betydligt fler möjligheter att utarbeta samdistributionslösningar jämfört med tidigare eftersom tvådagarskravet ger ett större tidsutrymme för att samordna flödena. Ett ökat inslag av samdistribution kan enligt utskottet

minska kostnaderna och effektivisera transporterna för aktörerna på marknaden.

Avslutningsvis finner utskottet att den nyligen beslutade ändringen i postförordningen kommer att underlätta möjligheten att samdistribuera post och tidningar men också att långsiktigt upprätthålla en god postservice även på landsbygden. Utskottet anser att de här behandlade motionsförslagen är väl tillgodosedda. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna 2017/18:3462 (L) yrkande 27 (i denna del) och 2017/18:3758 (C) yrkande 28.

Fastighetsboxar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om fastighetsboxar. Utskottet anser att det vore önskvärt om utvecklingen mot utdelning i fastighetsboxar kunde påskyndas men finner det inte lämpligt att reglera en viss typ av utdelningsform genom lagstiftning.

Jämför reservation 10 (V).

Motionen

Emma Wallrup m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2017/18:3940 yrkande 2 att ett lagkrav ska införas om att samtliga flerfamiljshus ska vara utrustade med fastighetsboxar. Motionärerna lyfter fram de fördelar som utdelning i fastighetsboxar innebär, inte minst en avsevärt förbättrad arbetssituation för brevbärare och även för vidmakthållandet av den samhällsomfattande posttjänsten eftersom en mer effektiv postutdelning i storstäderna skulle frigöra resurser för att upprätthålla en god postservice på landsbygden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade senast frågan om fastighetsboxar i betänkande 2013/14:TU3 och framhöll då att införandet av fastighetsboxar i första hand är en fråga som bäst löses av berörda parter utan inblandning från lagstiftarens sida. När det gällde brevbärarnas arbetsmiljö hänvisade utskottet till Arbetsmiljöverkets bestämmelser och det lagstadgade arbetsgivaransvaret.

Utskottet vill i detta sammanhang även uppmärksamma den redogörelse som PTS lämnade i den senaste rapporteringen till regeringen (Svensk postmarknad 2017, PTS-ER-2017:4). Myndigheten som bevakar utdelningsfrågor konstaterar här att övergången till utdelning i fastighetsboxar är långsam men stabil och att drygt 66 000 hushåll i flerfamiljshus fick under 2016 ändrad utdelningsform från utdelning i brevinkast i lägenhetsdörren till utdelning i fastighetsbox. I nybyggnation var det drygt 37 000 hushåll som flyttade in i fastigheter med fastighetsboxar. Enligt PTS ökade den totala andelen hushåll i flerfamiljshus med fastighetsbox under 2016 med ca 3

procentenheter för att vid årsskiftet uppgå till ca 42 procent. Enligt vad utskottet erfar har fastighetsboxar i praktiken också blivit standard vid nybyggnation och större ombyggnader. Som en följd av e-handels utveckling och den kraftiga ökningen av försändelser som innehåller varor bedömer utskottet att intresset för fastighetsboxar kommer att växa med tiden eftersom de gör det lättare att dela ut större postförsändelser till mottagare i flerfamiljshus. Det beror på att fastighetsboxar rymmer större försändelser än vad som kan läggas i ett brevinkast i dörren.

Utskottet kan således konstatera att utvecklingen alltmer går mot utdelning i fastighetsboxar, en utdelningsform som erbjuder medborgarna en högre servicegrad eftersom de kan ta emot större försändelser i brevlåda via servicefack. Utskottet anser dock samtidigt att det vore önskvärt om denna utveckling kunde påskyndas eftersom det finns andra fördelar med denna utdelningsform. Det handlar inte minst om en förbättrad arbetsmiljö för brevbärarna och därmed minskade kostnader för sjukskrivningar och även ökad trygghet för de boende som kan slippa ett hål för postinlägg i lägenhetsdörren. Utskottet anser dock att det är fel väg att gå att i lag reglera en viss typ av utdelningsform i just flerfamiljshus. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motion 2017/18:3940 (V) yrkande 2.

Differentierade porton

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om differentierade porton. Utskottet bedömer att förslaget redan är tillgodosett.

Jämför reservation 11 (L).

Motionen

I kommittémotion 2017/18:3462 yrkande 27 (i denna del) påminner Nina Lundström m.fl. (L) om att en fungerande postservice är en del av samhällets basservice och att det är viktigt att garantera en rimlig servicenivå även på landsbygden. Utvecklingen av digitala tjänster har dock lett till att antalet brevörsändelser har minskat över tid, vilket påverkar invånarna på olika sätt. Motionärerna efterlyser därför en möjlighet till differentierade avgifter för t.ex. övernattningsbefordran, vilket innebär att konsumenten får betala lite mer om man vill ha en snabbare leverans.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att Post- och telestyrelsen (PTS) har meddelat särskilda tillståndsvillkor för Postnord som anger att bolaget ska tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst i landet vars omfattning och tillämpning framgår av 3 kap. 1 och 2 §§ postlagen (2010:1045). Denna

samhällsomfattande posttjänst innebär bl.a. att Postnord ska befordra enstaka försändelser till enhetliga priser. PTS kan med stöd av 9–11 §§ postförordningen (2010:1049) också införa föreskrifter om särskilda krav på prissättningen för vissa tjänster. Vidare framgår av postförordningen att den som tillhandahåller en samhällsomfattande posttjänst får per kalenderår inte höja priser för inrikes befordran av enstaka postförsändelser som väger högst 500 gram mer än förändringen i konsumentprisindex mellan juli närmast föregående år och juli året dessförinnan. Utskottet vill dock betona att för flertalet kommunikations- och logistiktjänster som inte ingår i den samhällsomfattande posttjänsten har Postnord full frihet att erbjuda tjänster och bestämma prissättningen på dessa utifrån helt kommersiella grunder. Det kan exempelvis handla om brevtjänster med snabbare eller långsammare befordringstider än vad den samhällsomfattande posttjänsten föreskriver.

Utskottet vill således betona att även när kravet på övernattbefordran upphör den 1 januari 2018 till följd av regeringens nyligen beslutade ändring (2017:918) i postförordningen, kommer det fortsättningsvis att vara möjligt för den som behöver skicka brådskande försändelser att utnyttja expresstjänster, exempelvis de som Postnord tillhandahåller. Denna typ av tjänster omfattas dock inte av den prisreglering som ingår i den samhällsomfattande posttjänsten. Därmed kan det behandlade motionsförslaget anses vara tillgodosett. Utskottet avstyrker därför motion 2017/18:3462 (L) yrkande 27 i denna del.

Tillgång till postnummersystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tillgång till postnummersystemet. Utskottet finner att frågan om postnummersystemet ännu inte blivit tillräckligt allsidigt belyst för att det ska vara motiverat med en lagändring.

Jämför reservation 12 (C).

Bakgrund

Postnummersystemet ingår som en del i den s.k. postala infrastrukturen som genom regeringens proposition 1998/99:95 lagreglerades. Bestämmelser om postnummersystemet finns i 4 kap. postlagen (2010:1045) och handlar exempelvis om ansvar för att tillhandahålla och förvalta systemet och vad som gäller för att göra ändringar i det.

Motionen

Anders Åkesson m.fl. (C) önskar i kommittémotion 2017/18:3758 yrkande 30 att postnummersystemet ska vara tillgängligt för alla postoperatörer, eftersom

tillgång till den postala infrastrukturen där postnummer ingår skulle främja marknadens effektivitet. Det samma bör även gälla för företag inom e-handel och digitala tjänster, vilket enligt motionärerna skulle underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att Postlagsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 2016:54) föreslog en ändring i 4 kap. 1 § postlagen (2010:1045) som innebär att postnummersystemet ska hållas tillgängligt på tillhandahållarens webbplats till ett kostnadsorienterat pris. Syftet med förslaget var att underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter för exempelvis företag inom bl.a. e-handel och digitala tjänster som därigenom på ett enkelt sätt skulle få tillgång till postnummersystemet.

Utskottet kan dock konstatera att regeringen i proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen har valt att inte gå vidare med utredningens förslag i frågan eftersom man gjort bedömningen att det saknas tillräckligt underlag för att motivera en lagändring vad gäller postnummersystemet.

Mot bakgrund av att frågan om postnummersystemet ännu inte blivit tillräckligt allsidigt belyst föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 2017/18:3758 (C) yrkande 30.

Konkurrenssituationen på paketmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om konkurrensen på paketmarknaden. Utskottet framhåller att PTS bevakar konkurrens-situationen på postmarknaden och att regeringens nyligen föreslagna ändring i postlagen kommer att underlätta denna uppgift. Jämför reservation 13 (C).

Bakgrund

Mervärdesskatt på samtliga posttjänster infördes 1995, två år efter att postmarknaden i Sverige öppnades för konkurrens. Ett av skälen till att inga posttjänster undantogs från moms var behovet av att ge alla aktörer på den svenska postmarknaden samma skattemässiga förutsättningar. Sverige hade således inget undantag från skatteplikt för posttjänster i mervärdesskattelagen (1994:200), vilket var skälet till att EU-kommissionen initierade ett överträdelseärende mot Sverige i april 2006. Den 12 mars 2014 stämde EU-kommissionen Sverige inför EU-domstolen med anledning av att Sverige inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet). I det aktuella direktivet anges i artikel 132.1 a att

medlemsstaterna ska undanta tjänster och därmed förenade varuleveranser som tillhandahålls av det offentliga postväsendet från skatteplikt. I artikel 135.1 h i samma direktiv anges att medlemsstaterna ska undanta leverans till det nominella värdet av bl.a. frimärken som är giltiga för posttjänster inom respektive medlemsstats territorium från skatteplikt.

I den dom som meddelades den 21 april 2015 konstaterade EU-domstolen att Sverige hade brutit mot vissa bestämmelser i mervärdesskattedirektivet genom att inte undanta vissa tjänster som tillhandahålls av det offentliga postväsendet från momsplikten.

I propositionen om undantag för mervärdesskatt för vissa posttjänster (prop. 2015/16:51) föreslog regeringen att ett undantag från mervärdesskatteplikt skulle införas för vissa posttjänster samt för frimärken. Riksdagen följde förslaget och en ändring i mervärdesskattelagen trädde i kraft den 1 april 2016 (bet. 2015/16:SkU15, rskr. 2015/16:144). De posttjänster som undantas från skatteplikt är sådana som ingår i den samhällsomfattande posttjänsten enligt postlagen. Undantaget från skatteplikt gäller dock inte för samhällsomfattande posttjänster vars villkor har förhandlats individuellt mellan kunden och tillhandahållaren av den samhällsomfattande posttjänsten.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:3758 efterlyser Anders Åkesson m.fl. (C) i yrkande 34 ett klargörande av konkurrenssituationen för paketdistribution i Sverige. Motionärerna påpekar att konkurrensen mellan olika aktörer på dagens paketmarknad fungerar och att det är viktigt att konkurrensen upprätthålls. EU-domstolen fastställde 2015 att Sverige måste upphöra med moms på posttjänster för de aktörer som har skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Sverige har en bred definition av samhällsomfattande tjänster, exempelvis ingår paket upp till 20 kilo. Detta har bidragit till farhågor om att momsbefrielse för konkurrensutsatta tjänster skulle kunna snedvrider konkurrensen eftersom Postnord skulle kunna erbjuda kunder väsentligt lägre priser och därmed tränga undan konkurrens inom e-handeln. Eftersom konkurrenssituationen snabbt kan förändras finns det enligt motionärerna en risk för att denna osäkerhet kan avhålla andra aktörer från att investera i de egna distributionsnäten. Det är därför angeläget att frågan om konkurrenssituationen på paketmarknaden snabbt klargörs för att främja en fungerande konkurrens och utveckling av marknaden i hela Sverige, anser motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att ändringen i mervärdesskattelagen (1994:200) som trädde i kraft den 1 april 2016 innebär att vissa posttjänster som tillhandahålls av Postnord och som i första hand används av privatpersoner numera inte omfattas av mervärdesskatt och att det därför kan

uppträda en snedvridning i förhållande till momspliktiga tjänster. Det gäller i första hand de delar av marknaden där det faktiskt råder konkurrens, som exempelvis paketmarknaden. Utskottet är införstått med att konkurrensen är hård och marginalerna små på denna marknad. Konsekvenserna blir därför större på paketmarknaden än på brevmarknaden om undantaget från mervärdesskatt tillåts inverka negativt på konkurrensen. Utskottet noterar också att regeringen i propositionen till lagändringen (prop. 2015/16:51) har uppmärksammat den situation som kan uppträda och att utvecklingen blir avhängig av de prisjusteringar som Postnord och övriga marknadsaktörer genomför som en konsekvens av lagändringen.

Utskottet vill tillägga att det är PTS uppgift att bevaka utvecklingen på marknaden och att myndigheten är medveten om den oro som finns bland vissa konkurrenter till Postnord. Det handlar främst om att Postnord skulle kunna dra fördel av oklarheter i momsregelverket. PTS har dock även uppmärksammat vad som kan hända och de frågor som kan uppträda som en följd av att det inte alltid är avsändaren som betalar för posttjänsten. I fråga om e-handelspaket skulle en konsument kunna betraktas som den betalande kunden, och därmed få distributionen momsfrött, även om avsändaren är ett e-handelsföretag. Detta skulle kunna leda till att distribution av sådana försändelser "omklassificeras" från momsbelagda till momsbefriade – och därmed avsevärt påverka konkurrensförhållandena på marknaden för företagspaket. PTS anser att det därför är viktigt att Skatteverket – som är den ansvariga myndigheten för momsfrågor – ser till att tillämpningen av de nya reglerna inte tillåter ett sådant undvikande av skatteplikt med åtföljande konkurrenssnedvridning. Utskottet är av samma uppfattning. Det bör dock understrykas att PTS ännu inte har uppträckt några konkurrensproblem till följd av det nya momsundantaget.

PTS framhåller också i sammanhanget att den konkurrensmässiga snedvridningen delvis uppvägs av att Postnord får högre kostnader på grund av minskad avdragsrätt för ingående moms, vilket innebär att det reella utrymmet för prissänkningen mot konsumenten inte blir hela momssatsen (25 procent) utan i stället ca 10 procent. Vidare konstaterar myndigheten att den andel av paket som skickas av konsumenter och som berörs av momsasymmetrin endast utgör ca 1 procent av paketmarknaden. Därmed blir de ekonomiska konsekvenserna för Postnords konkurrenter tämligen begränsade enligt PTS bedömning.

Utskottet vill i sammanhanget också påpeka att paketmarknaden är en förhållandevis oreglerad marknad och att det ansvariga statsrådet Peter Eriksson som svar på en skriftlig fråga i december 2016 delgav regeringens uppfattning i frågan. Statsrådet framhöll att det för paketmarknaden beklagligtvis inte finns tillräckligt med relevant officiell data för att göra de analyser som krävs för att se effekterna av ändringen i mervärdesskattelagen. I propositionen Ändringar i postlagen (prop. 2017/18:41) konstaterar regeringen också att PTS i dagsläget inte kan göra någon heltäckande analys av den svenska paketmarknaden och föreslår därför en ändring i postlagen som

kommer att underlätta för myndigheten att göra bättre och utförligare analyser av paketmarknaden. Utskottet välkomnar detta. Genom lagändringen blir det enligt utskottet också enklare att säkerställa att den samhällsomfattande posttjänsten kan anpassas till samhällsutvecklingen och användarnas behov.

Utskottet vill också påminna om att EU-kommissionen har lagt fram ett förslag till förordning (KOM(2016) 285) som syftar till att skapa ökad pristransparens på marknaden för gränsöverskridande paketleveranstjänster. Av förslaget följer att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ges ökade möjligheter att utöva tillsyn på området för paketleveranser. Åtgärderna syftar till att öka konkurrensen, vilket ska leda till sänkta priser enligt vad kommissionen meddelar.

Även om PTS fortfarande inte har konstaterat någon snedvridning på paketmarknaden anser utskottet avslutningsvis att det är viktigt med en fortsatt bevakning av konkurrenssituationen på denna marknad, och bedömer att den nyligen föreslagna lagändringen kommer att underlätta uppgiften. Därmed föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 2017/18:3758 (C) yrkande 34.

Terminalavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om terminalavgifter. Utskottet pekar på det arbete som redan bedrivs från bl.a. svensk sida inom ramen för Världspostföreningen för att ta fram ett mer rättvist system för ersättning i fråga om terminalavgifter.

Jämför reservation 14 (SD).

Bakgrund

Världspostföreningen (Universal Postal Union, UPU), även kallad Världspostunionen, är en sammanslutning av 197 medlemsländer vars huvudsakliga syfte är att möjliggöra en fungerande internationell postutväxling. UPU grundades 1874 och har sitt säte i Bern, Schweiz. Världspostföreningen är sedan 1947 ett fackorgan inom Förenta nationerna (FN). Stater som är medlemmar i FN får automatiskt medlemskap efter ansökan. Vart fjärde år genomförs världspostkongressen som är organisationens högsta beslutande organ. I samband med denna fastslår medlemsstaterna en plan för de kommande åren och beslutar om ändringar i det internationella regelverket. Den senaste kongressen genomfördes i Istanbul 2016. Den nuvarande planen för perioden 2017–2020 kallas Istanbul World Postal Strategy och har ett stort fokus på e-handeln.

Terminalavgifter är ett avgiftssystem som inrättades av UPU för att kompensera postoperatörer i mottagande länder för hanteringen av internationella postförsändelser. Att posten ska kunna flöda fritt över hela världen är en prioritet för UPU, vilket har lett till att man klassificerat länder i

olika kategorier efter hur utvecklade de är. Kostnaden för att skicka och ta emot post påverkas av denna rankning. Eftersom alla utvecklingsländer subventioneras av systemet belastas ett mindre antal industriländer med högre kostnader, vilket drabbar verksamheten för dessa länders postoperatörer som ofta inte får full kostnadstäckning för hanteringen av inkommande post. Kina räknas i UPU-sammanhang som ett utvecklingsland.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:932 yrkande 10 vill Johan Nissinen m.fl. (SD) att regeringen ska verka för harmoniserade terminalavgifter inom ramen för den globala poststrategin. Motionärerna påpekar att frågan om terminalavgifter behandlades senast i samband med Världspostföreningens (UPU) kongress i Istanbul 2016 men att systemet för ekonomisk ersättning mellan postoperatörer i många avseenden alltjämt är föråldrat och snedvrider konkurrensen på den internationella marknaden. Det gäller inte minst China Post och de kinesiska e-handelsföretagen. De ekonomiska förmånerna för Kina betyder förenklat att vissa postoperatörer i europeiska mottagarländer subventionerar utgående försändelser från China Post, vilket får konsekvenser för den globala e-handeln. Motionärernas uppfattning är att detta förhållande har missgynnat de nordiska länderna och e-handelsföretagen. Motionärerna understryker behovet av likvärdiga villkor och en sund konkurrens för postmarknadens internationella aktörer och att regeringen därför måste fortsätta att verka för harmoniserade terminalavgifter.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller de svenska målsättningarna inom ramen för UPU och arbetet med terminalavgifterna vill utskottet inledningsvis hänvisa till det besked som ansvarigt statsråd gav i ett frågesvar den 11 juli 2017. Sedan början av 2000-talet har reformeringen av terminalavgifterna varit en av de viktigaste frågorna vid de återkommande UPU-kongresserna, och Sverige har tillsammans med andra europeiska länder verkat för en skyndsam reformering av terminalavgiftssystemet, bl.a. med målsättningen att minska snedvridningen av konkurrensen.

Utskottet är införstått med att den expansiva e-handeln kraftigt påverkar de internationella postströmmarna och att UPU har beslutat att införa en ny typ av postförsändelse kallat e-format, vilket innebär att man kommer att skilja mellan brev som innehåller varor och de som innehåller fysiska meddelanden i de internationella postflödena. Det nya e-formatet är tänkt att införas den 1 januari 2018, och dessa försändelser kommer att kompenseras på ett annat sätt än traditionella brev enligt UPU:s regelverk. Det är utskottets förhoppning att denna lösning i någon mån kan minska snedvridningen inom den internationella postbefordran. Det kan i sammanhanget påpekas att vart fjärde

paket som Postnord levererade i december 2016 kom från utlandet och att Kina är ett av de populäraste länderna som svenskarna väljer att e-handla från.

Utskottet noterar också att Postnord ser positivt på de ändringar i avgiftssystemet som beslutades av kongressen i Istanbul 2016 och att bolaget ser initiativen som viktiga steg i rätt riktning mot ett mer kostnadsbaserat terminalavgiftssystem, något som i förlängningen borde innebära en mer rättvis ersättning för hanteringen av försändelser från bl.a. Kina. Utskottet vill också framhålla att PTS har uppmärksammat problemet med Postnords växande förluster till följd av den stora mängden inkommande brev försändelser från i första hand Kina och Sydostasien. Myndigheten gör bedömningen att förändrade rutiner och avtal med China Post kan få ett positivt genomslag under 2017, men att det finns vissa osäkerhetsfaktorer eftersom en fortsatt kraftig volymökning från Kina och Sydostasien skulle kunna reducera effekten av förbättringarna. Utskottet vill påminna om att frågan ska behandlas mer ingående i samband med UPU:s extrakongress 2018.

Även om frågan om framtidens terminalavgifter långt ifrån är löst noterar utskottet att problemet har fått stor uppmärksamhet, inte bara i Sverige. Utskottet ser också optimistiskt på de ansträngningar som görs både i Sverige och internationellt för att ta fram ett mer rättvist system för ersättning i fråga om terminalavgifter. Därmed föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 2017/18:932 (SD) yrkande 10.

Reservationer

1. Ändring i postlagen, punkt 1 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045) och ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:41 och motion

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 3,

bifaller delvis motion

2017/18:876 av Isak From m.fl. (S) och

avslår motionerna

2017/18:3202 av Saila Quicklund (M),

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10 och

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 60.

Ställningstagande

Vi inom Vänsterpartiet delar regeringens uppfattning att det finns ett behov av att mer ingående slå fast vad den samhällsomsfattande posttjänsten innebär. Som exempel vill vi lyfta fram att det är PTS allmänna råd för utdelning som är vägledande för hur Postnord utformar sina utdelningsrutiner i praktiken. Så länge som det råder en viss samsyn om vilken servicenivå som mottagarna förväntar sig av den samhällsomsfattande posttjänsten och den service som Postnord tillhandahåller är detta inget större problem enligt vår uppfattning, men i ett läge där det råder delade meningar blir det däremot problematiskt. Vänsterpartiet delar regeringens bedömning att i ett läge med ökande konkurrens och krav på verksamhetseffektivisering är det en fördel om det går att förtydliga vad som gäller för utdelning inom ramen för den samhällsomsfattande posttjänsten. Vi delar dock inte regeringens förslag på lösning som vi menar i stället riskerar att leda till försämrade möjligheter till en likvärdig offentlig service i hela landet, vilket särskilt skulle drabba de boende och företag på landsbygden. Regeringens förslag innebär att PTS kan ges möjlighet att utfärda nya föreskrifter utan större vägledning än sin egen praxis. Eftersom försämringar av postservicen kan få stora konsekvenser anser vi inom Vänsterpartiet att riksdagen i stället genom lagstiftning bör fastställa de kriterier som förtydligar samhällsupdraget. Det kan exempelvis handla om

vad som ska gälla för att bevilja undantag från femdagarsutdelning eller om lokalisering av utdelningsplatser.

Vi anser sammanfattningsvis att regeringens proposition kan bifallas. Samtidigt bör regeringen tillkännages att den bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning och villkor som på ett bindande sätt slår fast vad den samhällsomfattande tjänsten innebär.

2. Ändring i postlagen, punkt 1 (KD)

av Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045) och ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:41 och motionerna 2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10 och 2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 60 och avslår motionerna 2017/18:876 av Isak From m.fl. (S), 2017/18:3202 av Saila Quicklund (M) och 2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi kristdemokrater ser med oro på Postnords förutsättningar att klara av sitt samhällsuppdrag. Vi anser att de senaste årens utveckling visar att postutdelningen inte har fungerat tillräckligt bra och att de största förlorarna på en osäker brevhantering är de boende och företag på landsbygden. Postnord måste därför höja sin leveranstillförlitlighet. Genom regeringens proposition kommer föreskrifter att kunna tas fram som tydliggör för den postoperatör som är utsedd att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten (Postnord) vad som krävs för att uppfylla utdelningskraven inom den samhällsomfattande tjänsten. Vi är positiva till att detta förtydligas och följs upp. Vi anser dock därutöver att det i regleringen behövs skärpta krav på leverans och service för att vända utvecklingen på postområdet åt rätt håll, och att detta bör tillkännages för regeringen.

3. Postservice i hela landet, punkt 2 (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD) och avslår motionerna

2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.1,

2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 59,

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 13 och

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Trots den snabba digitaliseringen av vårt samhälle anser vi Sverigedemokrater att tillgång till posttjänster alltjämt är en viktig förutsättning för vår dagliga tillvaro. Det är också av yttersta vikt att samma villkor – i så stor utsträckning som möjligt – gäller för stad som för landsbygd. I dagsläget har Postnord uppdraget att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten som är oumbärlig i ett glesbefolkat land för att erbjuda service till alla utan hänsyn till eventuell lönsamhet. Eftersom en välfungerande posttjänst i hela landet är av central betydelse anser vi sverigedemokrater att det finns ett angeläget behov av en mer detaljerad uppföljning av Postnords uppdrag för att det ska vara möjligt att på så vis identifiera och vidta nödvändiga åtgärder för att erbjuda de boende den service de har rätt till. Detta är särskilt betydelsefullt för landsbygden som drabbats hårt av utflyttning. En sådan uppföljning måste göras fortlöpande och med betydligt större geografisk detalj än den nuvarande redovisningen som görs till regeringen eftersom förutsättningarna mellan stad och landsbygd är så olika.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Postservice i hela landet, punkt 2 (C, L)

av Anders Åkesson (C) och Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.1 och
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 13 och
avslår motionerna
2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S),
2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,
2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,
2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 59,
2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD) och
2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

I takt med globaliseringen och den ökande digitaliseringen har också infrastrukturens roll hamnat i fokus eftersom företag måste kunna skicka och ta emot gods och varor från olika delar av landet. I sammanhanget är därför välfungerande posttjänster fortfarande av central betydelse för att företag runt om i landet ska kunna växa och utvecklas. God tillgång till posttjänster som inbegriper bl.a. daglig utdelning är även avgörande för att människor ska kunna bo och verka i hela landet.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Postservice i hela landet, punkt 2 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motionerna
2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.1,

2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S),
2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,
2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,
2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 59,
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 13 och
2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD).

Ställningstagande

Digitaliseringen och förändrade kommunikationsmönster har bidragit till sjunkande brevvolymer, vilket inneburit minskade intäkter för Postnord. Detta har i sin tur inverkat negativt på såväl bolagets ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten som på de anställdas arbetssituation. Vi inom Vänsterpartiet vill dock sätta fingret på en annan viktig orsak, nämligen att den avreglerade postmarknaden ytterligare försvårar förutsättningarna att upprätthålla en fullgod samhällsservice när det gäller utdelningsverksamheten. I dag är Postnord och den privata aktören Bring Citymail helt dominerande på postmarknaden. Vår uppfattning är att ökad konkurrens kan försämrå samhällsservicen eftersom privata aktörer ges utrymme att ”plocka russinen ur kakan”, vilket innebär att det ekonomiska utrymmet för att bedriva verksamhet där det är mindre lönsamt krymper. Det riskerar inte minst att slå hårt mot landsbygdens behov av en väl fungerande postservice. Enligt vår bedömning har avregleringen av postmarknaden försvagat förutsättningarna för en god samhällsservice i hela landet och förvärrat arbetssituationen för landets brevbärare. Vi anser därför att grundläggande förändringar bör göras för att i ökad utsträckning återreglera postmarknaden i syfte att stärka den samhällsomfattande posttjänsten. Regeringen bör således få i uppdrag att utreda hur en ökad återreglering av postmarknaden kan genomföras för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Postservice i hela landet, punkt 2 (KD)

av Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 59 och
avslår motionerna

2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.1,
2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S),
2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,
2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 13,
2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD) och
2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi kristdemokrater anser att Postnord inte har levt upp till sitt samhällsuppdrag på ett tillfredsställande sätt eftersom postutdelningen under senare år inte har fungerat tillräckligt bra. Postnord måste höja sin leveranstillförlitlighet för att säkra att breven kommer fram i tid så att inte invånarna exempelvis ska drabbas av inkassokrav eller missade sjukhusbesök. Enligt vår uppfattning behövs det strukturella förändringar inom bolaget för att effektivisera verksamheten och säkerställa att breven kommer fram i tid.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Posthantering och sekretess, punkt 3 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Boriana Åberg (M) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:2887 av Boriana Åberg (M),
2017/18:3088 av Cecilia Magnusson (M) och
2017/18:3569 av Ulf KristerSSon m.fl. (M) yrkande 31.

Ställningstagande

Vi moderater ser med tilltagande oro på den snabbt framväxande internetbaserade narkotikahandeln som medför stora utmaningar för samhället. Det är i sammanhanget ingen hemlighet att postförsändelser utnyttjas för narkotikasmuggling och att denna smugglingsmetod har blivit allt vanligare, inte minst på grund av all den narkotika som kan beställas över internet. Likaså är det känt att illegala vapen och andra förbjudna produkter skickas i postförsändelser. Medierna har vid upprepade tillfällen uppmärksammat att ungdomar handlar narkotika eller spice på nätet som de

sedan får hemlevererat med posten. Mot denna bakgrund finner vi moderater det beklagligt att regeringen i samband med Postlagsutredningen inte beaktade de rättsvårdande myndigheternas behov och brottsbekämpningsperspektivet i den nuvarande och framtida postlagstiftningen. Vi menar att det hade funnits goda skäl för att närmare analysera myndigheternas behov och vilka konsekvenser för brottsbekämpningen som en regelverksändring skulle ha inneburit. Vår ståndpunkt är att det är angeläget att postlagen utformas även med utgångspunkt från brottsbekämpande myndigheters behov av att kunna ingripa mot och utreda smuggling och handel med narkotika eller andra olagliga ämnen och produkter.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Postförförordningens villkor för övernattbefordran, punkt 4 (C)

av Anders Åkesson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 28 och

bifaller delvis motion

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 27 i denna del.

Ställningstagande

Mot bakgrund av sjunkande volymer för både dagstidningar och brevförsändelser vill vi inom Centerpartiet uppmärksamma behovet av att effektivisera utdelningen. Vi menar att samdistribution av brev och tidningar främjar såväl tids- som kostnadseffektivitet och dessutom har en positiv miljöeffekt eftersom färre transporter behövs. Förslaget bidrar även till att vidmakthålla en bättre tillgänglighet och service både på landsbygden och i tätorter. Vi anser att den gemensamma distributionen ska ske enligt nuvarande tidningsdistributörers schema. Krav på övernattbefordran förhindrar dock möjligheten att samordna distributionen eftersom brev och tidningar har olika tidsfönster för utdelning. I sammanhanget vill vi också peka på att det i många fall inte längre är avgörande för användaren att breven kommer fram över natten.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Postförordningens villkor för övernattbefordran, punkt 4 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 27 i denna del och

bifaller delvis motion

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

För oss liberaler utgör en fungerande postservice en del av samhällets basservice. Även om utvecklingen av digitala tjänster har lett till minskande brevvolymer är det viktigt att kunna garantera en rimlig servicenivå även på landsbygden. Som vi ser det skulle samdistribution av brev och tidningar kunna effektivisera postutdelningen och även bidra till bättre service och färre transporter. Vi anser emellertid att villkoren i postförordningen som reglerar övernattbefordran förhindrar möjligheten att samordna distribution av brev och tidningar och att dessa villkor därför bör ses över.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Fastighetsboxar, punkt 5 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi inom Vänsterpartiet anser att det finns ett flertal fördelar med att installera fastighetsboxar för postförsändelser i flerfamiljshus. En sådan åtgärd skulle avsevärt förbättra arbetssituationen för brevbärarna och även erbjuda bättre

förutsättningar för den samhällsomfattande posttjänsten eftersom ett krav på fastighetsboxar i flerfamiljshus skulle frigöra mer resurser för postservicen på landsbygden. Vi vill också påminna om att Postlagsutredningen i sitt betänkande ställde sig positiv till fastighetsboxar.

Vi vill därför att regeringen tar initiativ till ett lagreglerat krav på att samtliga flerfamiljshus ska vara utrustade med fastighetsboxar. Självfallet bör det dock finnas möjlighet till undantag i t.ex. kulturfastigheter eller för människor med svårigheter att hämta posten själva.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Differentierade porton, punkt 6 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 27 i denna del.

Ställningstagande

För oss liberaler utgör en fungerande postservice en del av samhällets basservice. Utvecklingen av digitala tjänster har dock lett till minskande brevvolymer samtidigt som den växande e-handeln har bidragit till en ökning av antalet paketförsändelser. Vi inom Liberalerna anser att det är viktigt att garantera en rimlig servicenivå även på landsbygden, och vi efterlyser därför möjligheten till differentierade avgifter för t.ex. övernattnbefordran. Vi anser att konsumenterna ska ha möjlighet att välja en snabbare leverans och att det är rimligt att detta kan få kosta lite mer.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Tillgång till postnummersystemet, punkt 7 (C)

av Anders Åkesson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

För att främja marknadens effektivitet anser vi inom Centerpartiet att alla postoperatörer ska få tillgång till den postala infrastrukturen, däribland postnummer. Postnummersystemet är en viktig del av den postala infrastrukturen som inte bara påverkar postoperatörer utan även en rad andra aktörer, t.ex. företag inom de snabbt växande sektorerna som omfattar e-handel och digitala tjänster. Syftet med Centerpartiets förslag är att underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter. Den nuvarande regleringen av postnummersystemet är inte anpassad till dagens situation och riskerar att försvåra utvecklingen av en annars expansiv tjänstesektor. Vi anser också att Postlagsutredningen har behandlat frågan om tillgång till postnummersystemet tillräckligt ingående för att det ska vara möjligt att gå vidare med vårt förslag. I utredningens slutbetänkande (SOU 2016:54) redovisas internationella erfarenheter liksom EU-kommissionens uppfattning att postnummer ska göras tillgängliga eftersom öppna data kan användas som grund för innovativa mervärdestjänster och produkter, och därigenom uppmuntra investeringar i datadrivna sektorer.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Konkurrenssituationen på paketmarknaden, punkt 8 (C)

av Anders Åkesson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 34.

Ställningstagande

Jag vill påminna om att Sverige efter en dom i EU-domstolen 2015 tvingades upphöra med att ta ut moms på posttjänster för de aktörer som ålagts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Sverige har en omfattande definition av dessa tjänster, som inte endast inkluderar brev, utan även paket upp till 20 kilo. Postnord skulle därmed kunna erbjuda kunder väsentligt lägre priser och därmed tränga undan konkurrens inom e-handeln. Detta har bidragit till farhågor om att momsbefrielse för konkurrensutsatta tjänster skulle kunna

snedvridda marknaden. Jag vill i sammanhanget understryka att den svenska paketmarknaden i dag kännetecknas av en väl fungerande konkurrens mellan olika aktörer, och att det är viktigt att denna konkurrens upprätthålls.

Centerpartiets ståndpunkt är att även om ingen snedvridning ännu har konstaterats så finns det ett latent hot som påverkar andra aktörers investeringsvilja eftersom konkurrensförhållandena snabbt kan förändras. Vi anser därför att det är angeläget att frågan om konkurrens inom paketdistribution snabbt klargörs för att främja en fungerande konkurrens och utveckling av pakettjänster i hela Sverige.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Terminalavgifter, punkt 9 (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:932 av Johan Nissinen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater ser allvarligt på den situation som har uppstått till följd av UPU:s otidsenliga terminalavgiftssystem som i sin nuvarande utformning snedvrider konkurrensen på den internationella postmarknaden. Problemet har accentuerats inte minst genom den internationella e-handels snabba utveckling. Inom ramen för det nuvarande systemet har utvecklingsländerna haft särskilda förmåner, vilket inte minst har gynnat China Post och de kinesiska e-handelsföretagen eftersom mottagande länder subventionerar internationell post från bl.a. Kina. Detta drabbar enligt vår uppfattning aktörer på de europeiska och nordiska e-handelsmarknaderna och postoperatörerna som inte får täckning för sina kostnader.

Visserligen togs i september 2016 en ny global poststrategi fram i samband med UPU-kongressen i Istanbul som bl.a. behandlar terminalavgifter för olika utvecklingsländer. Vi vill dock understryka att den nya strategin är oerhört komplex och att vissa länder även fortsättningsvis kommer att subventioneras. Vi sverigedemokrater menar att det måste finnas likvärdiga villkor för e-handeln och för det internationella postsamarbetet om sund konkurrens ska få råda, och vi anser därför att regeringen bör agera mer kraftfullt för att harmonisera terminalavgifterna i den globala poststrategin.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Ändring i postlagen, punkt 1 (M, C, L, KD)

Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Nina Lundström (L), Robert Halef (KD) och Erik Ottoson (M) anför:

Post är alltjämt en viktig samhällsservice vars funktionssätt och servicenivå måste säkerställas i hela Sverige. Den senaste tidens rapportering om brister inom sortering och utdelning av post väcker oro och besvikelse hos de som är beroende av posten på olika sätt. Det är därför viktigt att regeringen i detta sammanhang vidtar de åtgärder som krävs för att uppnå en välfungerande postmarknad som möter behoven och utmaningarna som den nu ställs inför. Den proposition som överlämnats till riksdagen från regeringen omfattar vissa mindre åtgärder, och utöver detta noterar vi även det beslut regeringen har fattat om ändring av postförordningen. Vi vill dock poängtera att mer behöver göras. Digitaliseringen tar fart och ställer successivt högre krav på effektivitet inom postmarknaden. Det är i detta sammanhang viktigt med ett tydligt samhällsuppdrag som kan mätas för att utvecklingen ska kunna följas noggrant, även på regional nivå, så att återkoppling kan komma till stånd och nödvändiga åtgärder vidtas. Vi förutsätter att regeringens proposition och ändringen i postförordningen också följs upp och framgent analyseras regelbundet för att andra relevanta åtgärder ska kunna vidtas utan fördröjning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:41 Ändringar i postlagen:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i postlagen (2010:1045).

Följdmotionerna

2017/18:3934 av Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen fortlopande och med högre geografisk detaljrikedom ska följa upp Postnords utförande av samhällsomfattande posttjänster och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3940 av Emma Wallrup m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att utreda hur en ökad återreglering av postmarknaden kan genomföras för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftande krav på att fastighetsboxar ska införas i samtliga flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning och villkor som på ett bindande sätt slår fast vad den samhällsomfattande posttjänsten innebär, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:551 av Jan Björklund m.fl. (L):

- 5.1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser tillgång till posttjänster.

2017/18:873 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om postutdelning i glest bebyggda områden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:876 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förtydligande av postlagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:932 av Johan Nissinen m.fl. (SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om harmonisering av terminalavgifterna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2887 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en ändring i postlagen i syfte att minska smuggling av droger och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2941 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord ska ha i uppdrag att ge god service av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3088 av Cecilia Magnusson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av postlagen för att öka möjligheterna att bekämpa brott och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3202 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förbättra servicen för postutdelning i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3462 av Nina Lundström m.fl. (L):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om posten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3562 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att utvärdera på vilket sätt

styrningen av Postnord kan stärkas för att postlagen ska efterföljas och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera postlagen och hur den efterföljs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att postlagen efterföljs och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord har att se till att leva upp till sitt uppdrag i hela Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3569 av Ulf KristerSSon m.fl. (M):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att postlagen ska utformas även med utgångspunkt från brottsbekämpande myndigheters behov av att kunna ingripa mot och utreda handel med samt smuggling av narkotika och andra olagliga ämnen och produkter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny postlag snarast bör komma till stånd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3758 av Anders Åkesson m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett krav på tvådagarsbefordran av brev ska ersätta kravet på övernattbefordran för att möjliggöra samdistribution av tidningar och post och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att postnummersystemet ska vara tillgängligt för alla postoperatörer och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett klargörande av konkurrenssituationen för paketdistribution i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3766 av Robert Halef m.fl. (KD):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord bör göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag på en

ny postlag för bättre service och leverans av post och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas fungerande posttjänster runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i postlagen
(2010:1045)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 och 5 §§ postlagen (2010:1045) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.**1 §**

Den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kraven att

1. det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser,

2. expeditions- och inlämningsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas,

3. de bestämmelser om befordringstider efterlevs, som meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,

4. det ska vara möjligt att försäkra postförsändelser och att få kvitto från mottagaren på att en postförsändelse har tagits emot,

5. enstaka postförsändelser ska befordras till enhetliga priser, och

6. villkoren för tjänsten ska vara allmänt tillgängliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tjänster som ska ingå i den samhällsomfattande posttjänsten och om krav på befordringstider.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka tjänster som ska ingå i den samhällsomfattande posttjänsten,

2. på vilket sätt kravet enligt första stycket 1 på utdelning av postförsändelser ska fullgöras, och

3. krav på befordringstider.

Undantag från första stycket 1 ska meddelas Europeiska kommissionen och de nationella tillsynsmyndigheterna inom Europeiska unionen.

5 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande följa utvecklingen på postområdet, samt bevaka att posttjänsterna svarar mot samhällets behov och att en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet finns tillgänglig för alla användare.

Den som tillhandahåller posttjänster ska på begäran lämna sådana uppgifter om sin ekonomi och verksamhet som är nödvändiga

*för uppföljningen och bevakningen
enligt första stycket.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.